

практ. конф., м. Київ, 25 жовтня 2022 р. [Електронне видання]. Київ : ДНУ “Інститут освітньої аналітики”, 2022. 360 с.

6. Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи : матеріали всеукраїнського науковопедагогічного підвищення кваліфікації, 4 березня – 14 квітня 2024 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. 368 с.

7. Радкевич В.О. Розвиток національної професійної освіти в умовах війни, повоєнного відновлення та євроінтеграції України. Вісник НАПН України, 2024, 6(2). С. 1–19. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6226>

8. Чеботарьова І. О. Формування комунікативної компетентності майбутніх керівників закладів освіти в умовах магістратури: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Українська інженерно-педагогічна академія, Харків, 2018. 243 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-546-7-33>

ОСВІТА І НАУКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ, СТІЙКІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ

Попович В. В.

*доктор технічних наук, професор,
проректор з наукової роботи,*

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

Копистинський Ю. О.

*кандидат технічних наук,
начальник докторантури-ад'юнктури,*

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

Скиба Т. К.

ад'юнкт,

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

Згідно вимог чинного законодавства [1, 2] розвиток освіти, науки й техніки виступає ключовим фактором суспільного прогресу, забезпечення добробуту населення та зростання його духовного й інтелектуального потенціалу. Тому створення необхідних умов в рамках актуальних вимог часу є важливим викликом для кожного закладу вищої

освіти, в тому числі, Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (далі – ЛДУБЖД).

Відповідно до Закону України “Про освіту” держава гарантує право кожного громадянина на безперервну освіту, незалежно від надзвичайних обставин. Аналогічно, Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” визначає збереження та розвиток наукового потенціалу як пріоритет державної політики. У воєнних умовах ці гарантії реалізуються через цифровізацію освітнього простору, дистанційні форми навчання та інтеграцію практично орієнтованих технологій.

Воєнний стан в Україні став безпрецедентним викликом для системи освіти і науки, що вимагав переосмислення підходів до організації освітнього процесу, наукових досліджень та міжнародної співпраці. Сучасні виклики стимулюють пошук інноваційних рішень, спрямованих на підвищення стійкості освітньої системи, розвиток наукових досліджень у сфері безпеки, психологічної підтримки, екології, технологій та відновлення післявоєнної інфраструктури.

Війна спричинила глибоку кризу в усіх сферах суспільного життя, не оминувши й наукову галузь України. Значна частина університетів і наукових установ зазнала пошкоджень або припинила діяльність, а багато українських учених були змушені змінити місце роботи чи тимчасово, або назавжди виїхати за кордон [3].

Нинішні умови розвитку суспільства спонукають до змін концептуальних засад наукової діяльності закладів вищої освіти, підвищення конкурентоспроможності наукових досліджень, сприяють розвитку української науки та її інтеграції у світовий науковий процес. Тому напрямки наукової та освітньої діяльності повинні синхронно вдосконалюватися та адаптуватися до проблем та реалій сучасності [4].

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності є одним із закладів вищої освіти, що зумів ефективно адаптуватися до нових реалій. Університет забезпечує безперервну підготовку фахівців у сфері цивільного захисту, пожежної безпеки, екології та радіаційної безпеки, поєднуючи навчальну, наукову й практичну діяльність. Застосування платформ дистанційного навчання, розробка інформаційних тренінгів, участь у міжнародних наукових проєктах та конференціях сприяють формуванню стійкої системи освіти навіть у кризових умовах ти ситуаціях.

У Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності ДСНС України розроблено навчальну програму «Цивільний захист в умовах війни», метою якої є поширення досвіду підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану та налагодження комунікації з пожежно-рятувальними службами Європейського Союзу та міжнародними партнерами [5, 6].

У ад’юнктурі ЛДУБЖД здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії з галузей знань та за спеціальностями згідно рис. 1.

У 2024 році в ЛДУБЖД також започатковано спеціальність «Філологія», що стало важливим досягненням університету та відкриває нові можливості для підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі гуманітарних наук, зокрема у сфері професійної комунікації, перекладу та мовної підготовки.

Рис. 1. Спеціальності ад'юнктури ЛДУБЖД

Від початку повномасштабного вторгнення в ЛДУБЖД проведено успішні захисти дисертацій та отримання ступеня доктора філософії 28 здобувачами. Кожне дослідження впроваджено в практичну діяльність, що підтверджено відповідними актами.

Також розвиток міжнародної співпраці активно сприяє обміну досвідом та допомагає знайти можливості для реалізації та вдосконалення власних розробок та досліджень.

Успішним прикладом міжнародної співпраці здобувачів ступеня доктора філософії в період воєнного стану є реалізація проекту «Природозберігаюча технологія очищення стічних вод екологічно чистими модифікованими природними сорбентами від азоту, фосфору та поверхнево-активних речовин» між Вільнюським технічним університетом (Республіка Литва) та Львівським державним університетом безпеки життєдіяльності (2022-2023 рр.). Завдяки спільним рішенням та обміну досвідом вдалося запропонувати метод третинного (глибокого) очищення стічних вод від сполук фосфору, азоту та ПАВ, що є актуальною екологічною проблемою в Україні [7].

Також здобувачі активно беруть участь у заходах як університетського, так і міжнародного масштабу, здобуваючи призові місця та суттєво підвищуючи свій науковий рівень [8, 9].

У Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності, також, видаються збірники наукових праць, де можуть публікуватися результати дисертаційних досліджень а саме: «Пожежна безпека», «Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності», «Педагогіка і психологія професійної освіти», «Львівський філологічний часопис», «Наукові записки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Педагогіка і психологія», «Публічне управління та соціальна робота» [10].

З метою актуалізації напрямів досліджень спільно із здобувачами ступеня доктора філософії проводиться обговорення та оновлення освітньо-наукових програм. Також здійснюються опитування щодо якості освітнього процесу, ефективності наукового керівництва, відповідності змісту навчальних дисциплін сучасним вимогам науки та практики, що дає змогу своєчасно виявляти потреби аспірантів та ад'юнктів і вдосконалювати підготовку наукових кадрів.

Широкий спектр напрямків досліджень Університету дозволяє повноцінно охоплювати різні сфери діяльності та впроваджувати інноваційні рішення у відповідні сфери життєдіяльності.

Література:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : станом на 22 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
2. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII : станом на 27 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
3. Ільчишин, Я. (2025). Роль наукових досліджень у створенні ефективної системи цивільного захисту в умовах воєнного стану. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*, (March 28, 2025; Kraków, Poland), 68–71. <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/2558>
4. Концепція наукової діяльності Львівського державного університету безпеки життєдіяльності за 2020–2025 роки. https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/koncepciya_naukovo_yi_diyalnosti_ldu_bzhd_1.06.2020.pdf
5. Коваль, В. В., Попович, В. В., & Коваль, Н. Я. (2024). Цивільний захист України в умовах війни. У *«Закарпатські правові читання. Сталий розвиток та інституційна спроможність в умовах війни: національний та міжнародно-правовий аспекти»*. Liha-Pres. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-377-7-9>
6. Попович, В. В., & Коваль, Н. Я. (2025). Розробка програми «Цивільний захист в умовах війни». У *Актуальні питання підготовки фахівців для сектору безпеки і оборони в умовах війни* (с. 495–497). ДонДУВС. https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2025/07/zbirnyk_materialiv_17_kvitnya_2025_compressed.pdf
7. Fediv, I. S., Mažeikienė, A., & Stepova, K. V. (2023). COOPERATION BETWEEN VILNIUS TECH AND LVIV STATE UNIVERSITY OF LIFE SAFETY. *Public administration and social work*, (1), 57–61. <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2023-1-9>
8. Екологи ЛДУБЖД посіли призове місце у Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт "Black Sea Science 2025".

(03.04.2025). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. <https://ldubgd.edu.ua/node/9180>

9. *Представники університету серед переможців щорічного всеукраїнського конкурсу «Молодий вчений року»*. (22.05.2023). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. <https://ldubgd.edu.ua/node/7492>

10. Попович, В. В., Коваль, Н. Я., & Копистинський, Ю. О. (2024). Особливості підготовки ад'юнктів та аспірантів у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності в умовах війни. У *Підготовка дисертацій в умовах воєнного стану: актуальні питання та шляхи їх вирішення* (с. 116–119). Liha-Pres. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-411-8-35>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-546-7-34>

BRIDGING GUIDANCE AND GROWTH: MENTORING AND LANGUAGE COACHING IN UKRAINIAN POSTGRADUATE RESEARCH

Raikhel A.

*Assistant of Department of English language, Literature
and Teaching Methods
Mukachevo State University
Mukachevo, Ukraine*

In the evolving landscape of higher education, preparing master's and doctoral students is no longer just about transferring disciplinary knowledge. It now means helping emerging researchers develop critical thinking, autonomy, academic communication, and emotional resilience. Across the world, universities are rethinking traditional supervision models that prioritise control and evaluation over dialogue and reflection. For many postgraduate students—especially those working in a second language—this shift is not just desirable but necessary.

At the intersection of this pedagogical transformation lie two powerful approaches: mentoring and language coaching. When integrated, they create a learner-centred framework that enables students to become reflective, autonomous, and confident researchers. This combination aligns with international trends in doctoral training while addressing the specific challenges faced by Ukrainian higher education, where postgraduate students often struggle with English-language academic writing, research planning, and self-regulated learning. [1, p. 20]

Why Mentoring and Coaching Matter Traditional academic supervision often follows a directive pattern: supervisors assign tasks, observe progress,